Kung Ivars dotter. Lyriskt drama i fyra akter

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta lyriska drama, författat under pseudonym Parus Ater av **Adéle Weman** (1844-1936) har digitaliserats av Dramawebben och anpassats för Projekt Runeberg i mars 2013 av Ralph E.

PERSONER

IVAR VIDFAMNE, konung i Svearike. ÖDA, kung Ivars dotter. YRSA, Ödas tärna. HELGE, konung på Seeland. RORIK, Helges bror och medregent. ULF DEN SVARTE, kung Ivars rådgivare. HJORVARD EGIL kämpar hos kung Ivar. THORE, kämpe hos Helge. INGJALD BODVAR BELE ÖSTEN GUNNAR kämpar hos Rorik. EN VALA. EN BUDBÄRARE.

KÄMPAR, TÄRNOR OCH TRÄLAR.

FÖRSTA AKTEN.

Scenen föreställer en lund av lövträd, här och där ett barrträd. I fonden framskymtar kung Ivars kungshus, byggt av timmer. Väggen låg, saknar fönster. Några små öppningar i väggen under takkanten. Kvällstämning. Yrsa vilar på en tuva under en blommande rönn. Till höger en klippa. Starkt månsken. Före ridåns uppgång förspel av orkestern. Öda inkommer tankfull och drömmande. Vid hennes inträde reser sig Yrsa.

Yrsa Vad lockar kungadottern ut i lunden, blir borgen kvav, blir jungfruburen trång?

Öda Mig lockar trädens sus i skymningsstunden och trastens allvarstunga aftonsång.

Yrsa Så var det förr. Nu är det annorlunda. Ett hopp du bär, att ljusa dagar stunda, och hemlig glädje dina steg bevingar.*Öda* Nej, Yrsa, hoppets röster jag betvingar. Säg, kan man fånga friden, när den flytt?

Yrsa Vem djärvs min härskarinnas själslugn störa? Låt mig ditt hjärtas tysta sorger höra! Vem har din frid i rolöshet förbytt?

Öda Jag smög en aftonstund att friden finna i lunden ut från kungaborgens loft. Det är så ljuvt, när kvällens stjärnor brinna att andas frid vid nattviolens doft. Då, Yrsa, stod en yngling för mitt öga vid rosenhäcken, klädd i vikingsskrud, och tusen stjärnor logo i det höga. En gud han blev mig, mina drömmars gud. Han stannade, jag stannade, vi tego. Han såg, jag såg, en flyktig stund förgick. En talltrast sjöng, dess klara toner stego med nytänt välljud i vart ögonblick. Han log, jag log, hans varma blickar bjödo till rosengård, och trastens toner ljödo.*Yrsa* Du mött en ynglings varma blickar, Öda. Av värme färgas tärnors kinder röda, men blek du är som nordens sommarnatt.

Öda Min lyckas höjd — jag kan dig aldrig hinna. Mitt drömda mål — jag kan dig aldrig finna. Det vore bättre, om mitt liv jag lykte. Min fader fordrar namn och krigarrykte Jag skälver för hans vilja, svag och böjd.

Yrsa Strid som en sköldmö, låt dig ej förtryckas, låt ej av våld ditt unga hjärta styckas, drick lyckans mjöd och njut av Fröjas fröjd!

Öda Mitt öde är: att böja mig och lyda.

Yrsa Så får du icke gudars lagar tyda. Det stänker solsken ifrån Valhalls höjd.

Öda Och i dess röda strålar gick jag fången, tills varningsropet med sin veklang ljöd.*Yrsa* Ja, ve den stund, då lyckan är förgången, och ve, om du ej njöt, vad stunden bjöd.

Öda Men kall och dyster ljuder varningssången, en sång om slocknat hopp och glädjens död.

(Man ser kung Helge, bärande sin harpa, tyst uppstiga på klippan.)

Yrsa Förstår du, vad i själens djup sig välver, när hoppets stråle lyser skär och klar, när tysta frågor få i tystnad svar, och kindens rosor fly, då hjärtat skälver.

Helge
(sjunger, ackompanjerad av orkestern) Sårad går jag, fast ej av svärd, fängslad av kungsmöfägring. Henne såg jag, så vit och hög, däjlig som ödets diser.

Löfte gav jag och löfte fick, fast ej med röda ringar. Ögon blå blev mitt ödes dom, bunden jag går i bidan.Skogen slumrar, i tystnad sövd, tyst vilar tåteltuvan. Vekt stäms sinnet i vindlös kväll, vekt såsom vallmons viskning., (stiger långsamt nedför klippan och närmar sig Öda, som igenkänt Helge. Yrsa går sakta ut)

Diser, stå mig till döden bi, diser, döm ej min älskog! Ord ej växlats och ord ej band, ögon blå ha mig bundit.

Helge Jag hälsar dig, jag sökt dig — och jag fann dig, när vilsen viking jag i lunden gick.

Öda Och när din sång från kullens kummel hann mig en stund av aldrig anad fröjd jag fick.

Helge En viking är jag, trött vid Ägirs lekar jag vandrat spörjande bland rönn och ekar.

Öda Du mött en fånge i kung Ivars borg.

Helge Nej, nordens mö är fri som havets bölja.*Öda* En mö jag är, befalld att härskarn följa. Det är min tunga lott, min djupa sorg.

Helge Spräng tvångets band, låt trotsets färger hölja din bleka kind med röda rosors glans! Stå stark, när vredens höga vågor skölja, var käck, när hotet svänger slipad lans!

Öda En själ är stor, när pliktens röster segra, en kvinna värd att älskas, när hon går det rättas väg, fast framtidslöften hägra och lockelserna följa hennes spår.

Helge Väl talat, kungadotter, stolta tärna. Vid Valhalls gudar, du skall bli den stjärna, som på min himmel klar och åtrådd står.

Öda Ett tungt farväl, ett evigt — må vi skiljas, min dröm, min fagra dröm i lifvets vår.

Helge Du bleknar, kindens skiftning är en liljas. Vi mötas än. I undran sänkt du står.Farväl, låt dina unga tankar draga kring skogens konung, klädd i vikingsdräkt. Låt drömmar fritt som gudafålar jaga, vi ses igen vid dagens första väkt!

Öda Du talar gåtfullt.

Helge Gåtans lösning bida. Må Valhalls väna fylgjor bli oss blida!

Öda Jag frågar, vem du är. Du vill ej svara, du snärjer mig i gåtfullhetens snara, fast leendet i dina blickar leker.

Helge Bjud nornorna att gåtans djup förklara. Du ser, hur varmt min blick din skönhet smeker. (Helge avlägsnar sig bortom klippan. Man hör en sakta musik. Orkestern ackompanjerar recitationen)

Öda Som månens strålar genom snåren glida, så glida mina tankar i det tysta. Skall han och jag, av livefs glädje kyssta, ej längre dömas att i tvekan bida. Det dallrar som ett spel kring lundens salar,en genklang av hans sång på

kullens tinne, och glädjens ljusalf till mitt hjärta talar. Det känns så sommarljust och glatt därinne, som harpolek i själens tysta gömma. En stundens stund, för djup och skön att glömma, med eldskrift ristad i ett mänskominne. (Musiken upphör. Öda gar. Kung Ivar och Hjorvard inkomma. Kungen ser sig oroligt omkring.)

Kungen Vad var det — hör!

Hjorvard Ett rådjurs lätta språng. —

Kungen Om skogens jätteulvar hördes vråla, jag log i trots vid deras avgrundssång. Om Nidhögg steg ur underjordens håla, jag mötte honom trotsigt.

Hjorvard Stolte kung, du bröt kanske, men brotten du försonat.

Kungen Min broders dödsskri längesen förtonat. Vem fruktar gudars hämnd, då man är ung?*Hjorvard* Av alla fruktad; fruktar själv du ingen.

Kungen Jag kämpat har, jag kämpa vill igen, en väldig stridsman, stolt i kämparingen. Min vredes blixt, vem vågar möta den?

Hjorvard Du segra skall, du drott bland drottars skara. Din bragd står skriven i din ljungeldsblick. —

Kungen På ledungståg i vilda fejders fara, i strandhuggslek sin stolta eld den fick. Jag ristat har, med blod i vågor klara en segerruna, där mitt drakskepp gick.

Hjorvard Och vilket rov skall nu kung Ivar välja, i vilket offer spänner han sin klo?

Kungen Giv akt, en vikinglek jag vill dig tälja, ur den skall nya bragders vinning gro. Till Seeland över sunden örnen flyger. Du känner kungarna av Sköldungsätten. Att skövla deras ö kung Ivar smyger, rovgirig, käck och stark som Ymer, jätten.*Hjorvard* Din segerspira är du van att bära, men Helge är en tapper danakung. Han vunnit namn, han vunnit makt och ära, och du är gammal, konung, han är ung.

Kungen
(hånfullt) Till Helges pris din varma lovsång klingar, hans bragders storhef leker på din tunga.

Hjorvard Kung Helges rykte växt med örnevingar, och nordens sångare hans bragder sjunga.

Kungen Hans bragder högt som gudars dåd du höjer, ditt djärva lovtal svek och otro röjer.

Hjorvard Men segrar glänsa i kung Helges spår.

Kungen
(häftigt) Förrädisk, svekfull för din kung du står. Gå, bliv kung Helges hirdman!*Hjorvard* Nej, jag dröjer! En kämpe själv, från dig jag aldrig går. För Ivars vilja trofast jag mig böjer.

Kungen Alltså till handling!

Hjorvard Säg, vad kan jag giva?

Kungen Din arm, ditt svärd, din kraft. Jag kung vill bliva i Helges land!

Hjorvard

Vi lösa våra drakar. Dig segern vinkar, stridsgudinnan vakar. När månen skiftat ny, är Seeland ditt!

Kungen Må sköldar klinga och må slagsvärd blänka, må röda droppar över Seeland stänka. Jag längtar ut till blodig böljeritt!

Hjorvard
(som iakttagit, att kung Helge nalkas) Var aktsam, konung, dölj i tystnad orden!

(Kung Helge inkommer från höger)Helge Hell, konung Ivar, kungars kung i norden!

Kungen Vem är du, främling, och vad vill du spörja?

Helge En lilja i din kungsgårds hägn du har. Hon är mig kär!

Kungen

Ha, dristigt djärvs du börja. Man trotsar ej kung Ivar. Giv mig svar!

Helge En dotter har du, skön som aftonstjärnan. Jag ber dig, konung, giv mig kungatärnan!

Kungen
(uppbragt) För djärvt, för dristigt är det språk du talar.

Helge En främling är jag, kung, i dina salar, min drake väntar, fjättrad vid din strand, Med fröjd, när morgondagens gryning bräcker, min kungadrakes segel stolt jag sträcker och gungar kungamön till lyckans land.*Kungen* Gå! Svärdets fäste bränner i min hand!

Helge En konung står inför en konung.

Kungen Stanna! Drag svärd mot svärd!

Helge Du sporde, vem jag är. En kämpadrott, med käck och upprätt panna. Kung Helge, Seelands konung ser du här. —

Kungen En lögn på tungan, främling, djärvs du bära.

Helge Kung Helge fläckar ej med lögn sin ära. I svärdslek är jag vikingkung som du!

Kungen
(obehärskat) Nåväl, mitt svärd, en svärdslek låt oss leka!

Helge Mitt skarpa svärdsbett är ej vant att tveka, men du är Ödas far — det tvekar nu. —*Hjorvard* Håll upp, två kungafalkar, varför strida? Hans kungablick, kung Ivar, ser du ju. Din pannas valv är mörkt, ditt öga ljungar, och hotets skarpa ord din tunga slungar. Du vredgas, konung, men jag talar dock. Nu är det tid att fyllda mjödhorn höja; låt Seelands drott i dina salar dröja, en hedrad gäst i dina kämpars flock.

Kungen Min dotters kärlek tror du dig ha vunnit?

Helge Förrådd den blev av diserna, som spunnit den skära rodnaden på hennes kind och glansen, som i hennes ögon brunnit.

Kungen En kvinnas kärlek är en aftonvind, som somnar, innan dagens ljus den hunnit. Gå, Hjorvard, du. Låt brädda dryckeshornet, följ konung Helge till vår kungasal. Min dotter bringa hit från jungfrutornet, friboren må hon göra själv sitt val!(Hjorvard och Helge gå. Ulf den svarte, konungens rådgivare, har under de sista replikerna lyssnande skymtat fram bland träden)

Hur bör jag handla? Loke, stå mig bi! Hans rike ser jag drömmande och vaken. Stridslystna kämpars vilda segerskri i drömmen runga över kungadraken.

(Ulf den svarte har trätt fram, tyst, smygande)

Ulf Var djärv, var klok, var listig, konung Ivar. En säker väg till Seelands tron är list. Ett vågspel, kung, som eggar, eldar, livar. Ett spel om blod. Du segrar dock till sist.

Kungen Ha, är det du? Till brott har du mig lockat. Som Loke själv du korsar jämt min stig.

Ulf Men genom mig du segerns rosor plockat. Ditt ryktes vingar växte genom mig.

Kungen Det går en viskning från min broders vålnad, du, Ulf den svarte, giv igen mitt blod!*Ulf* Din kraft är bruten och din stridseld kolnad. Drick Gullveigs hjärtblod, kung, så får du mod!

Kungen Jag vill och måste Seelands rike vinna. Giv mig ett råd att rätta vägen finna, till målet många skiljevägar gå. Giv mig ditt råd, låt hoppets gnistor glöda, låt nornans trådar spinnas purpurröda, och lär mig livets gåta rätt förstå!

Ulf Kung Helge giljar till din dotter Öda. Din dotter, konung, skall han aldrig få. Nej, svekfullt skall du handla, listigt egga och tända brödrahatets röda brand. Försåt och lömska snaror skall du lägga med fagra löften och med smickrets band.

Kungen Och Seelands stränder?

Ulf Skola färgas röda!

Kungen Och Seelands kungar?*Ulf* Skall ditt stridssvärd döda!

Kungen Och Helges kämpar?

Ulf Skälva av förfäran!

Kungen Och Sveaväldets konung?

Ulf Skördar äran!

Kungen
(fascinerad) Jag följer, Ulf, jag följer dina ränker. Jag följer genom blod!

Ulf Se ryktet blänker!

(Hjorvard och Öda komma. Då kungen varsnar dem, antyder han genom en gest åt Ulf, att denne bör avlägsna sig)

Öda Du kallat mig, min höge fader, tala!*Kungen* Ja, låt oss spörja ödets visa vala. — Ett barn du är — en blomma i sin knopp, för ung att dina framtidsvägar staka. En vikingkung begär dig ren till maka och styr till mina stränder, stolt av hopp.

Öda För ung jag är min fader, låt mig dröja i kungaborgens hägn!

Kungen Du talar rätt. En småkung, konung Helge, vågar höja sin blick så högt som till kung Ivars ätt.

Öda Kung Helge, han, som ärelysten stridit i bragders glans, som hänförd jag besjungit vid aftonrodnans glans, när solen skridit och tonerna ur harpans strängar klungit. Jag tillhört Helge, om jag ej bedårats av sångardrotten, som mitt hjärta vann med sångens makt.

Hjorvard Så gläd dig, det är han, det är av Helges sång, ditt hjärta sårats.*Öda*
(hänförd) Säg om det, Hjorvard! Sjung, mitt hjärta sjung!

Hjorvard Din unge sångardrott är Seelands kung!

Kungen Gå! Trots det är att opåkallad tala.

Hjorvard Ett ord av sanning, kung, bland tusen fala.

(Hjorvard går.)

Öda Min höge fader, lyckans stunder randas!

Kungen Kung Ivars dotter åt en småkung — nej!

Öda O, låt mig hoppets friska dofter andas!

Kungen Kung Helges drottning, Öda, blir du ej. Du är min dotter, böjd och van att lyda, kan viljans styrka i mitt öga tyda. Du trotsar ej, du följer blint mitt bud.*Öda* Hör upp, min fader, låt ditt hjärta vekna, din dotter bryts och

kindens rosor blekna. Min kärlek vann han i den svala lunden, när stjärnor lekte över himlarunden och löven vaggade i silverskrud.

Kungen En kärleksdröm, för ögonblicket njuten vid harpans spel, är lika hastigt glömd. Spinn guldtråd du, i jungfruburen sluten, och bär din hemlighet i tystnad gömd.

Öda En skymt av mildhet i ditt öga ser jag. Min höge fader, hör din dotters bön! Mot livets ljusa lycka hänryckt ler jag. Min unga kärlek är så ren och skön!

Kungen
(uppbragt) Din dom är fälld — den skall, den måste följas, om ock av tårar dina kinder sköljas. Förgäves stammar du din rädda bön. Ett ord, en blick till Helge — och du muras i högens tystnad — — blott en enslig furas nattsvarta skugga famnar kullens krön. Gå ej den väg, där straffets blixtar falla! *Öda* Beskydda mig, ni gudar i Valhalla!

(Öda går med blickarna riktade uppåt och händerna höjda till bön. Kung Ivar följer henne med blickarna. Han säger därpå, spotskt och trotsigt, följande replik. En bisarr, fantastisk musik höres, medan kungen talar.)

Kungen I ränkers bojor skall kung Helge fjättras, hans dröm om älskog hånas och förkättras. Spräng klippans port, du Loke, kungen beder, smid svekets ked bland bergets dvärgasmeder. Smid kedjan lång, smid kedjan röd och blodig, kung Ivar räds ej själva Nifelhel. Fast Gjallarhornet ljöde, stod han modig och log vid Ragnarök, vid världens kväll. Det tjusar mig, när hatets facklor blossa, att Seelands kungar bryta och förkrossa, att rista blodörn, dödens röda skrift. Kung Helge, du! Ej länge må du yvas. Ditt stolta rike skall i spillror klyvas och midgårdsormen spruta eld och gift. Din kärleks sol skall genom ränker släckas, din sång i dödsskrän tystna, harpan bräckas och trotset i din blick som gnistan dö. Och Ödas verop skall i natten klinga,blott ekots hånskratt ropet återbringa, ett straff för vågad kärlek — kungamö.

(Ett skärande slutackord. Helge inkommer, käck och stolt.)

Helge Ditt budskap, konung, smärta eller glädje? Din dotters svar är guld på livets stig. Det är till hennes fria val vi vädje. Hon sänder mig sitt bifall genom dig?

Kungen Det tror du, Helge, låt dig ej förvilla. Min dotter är en gåta, svårligt löst. Ur visdomskällan har ej Öda öst. Hon valt sin egen väg — men valde illa.

Helge Vart vill du hän? Jag fattar ej ditt tal. Din dotters kärlek, konung, har jag vunnit.

Kungen En kvinnas älskogsdröm är spröd och fal — en stundens växling och den har förbrunnit.

Helge Nej, Ödas tro är stark, den har ej svunnit. Hon sviker ej sitt hjärtas fria val*Kungen* Min dotter vägrar. Hennes lek i lunden var kvinnans fjärillätta lek för stunden. Hon valde jungfruburens lugna ro.

Helge Så kan en kvinnas varma blick ej ljuga på röda läppar kan ej lögnen bo.

Kungen Ej honung blott i livets vår vi suga, blott dårar på ett evigt solsken tro.

Helge Svär, att du talar sanning, och jag tror dig. Det är så tungt att tro på lögn och svek.

Kungen Dock var den kärlek, som min dotter svor dig, blott fagra lögners spel och löftens lek.

Helge
(bittert) I strid en kung — i fred en lekboll är jag.

Kungen Vid Ljusinge, mitt skarpa stridssvärd, svär jag. Det svärdet är mig mer än gudars gud. Min dotters talan oförfalskad bär jag: hon vägrar, stolt, att följa dig som brud.*Helge* Nu tror jag, konung Ivar, glöm min vrede, ett sårat hjärtas vilda ångestskri.

Kungen Ett åskmoln, Helge, i ditt ungdomsskede, men molnets skuggor glida lätt förbi.

Helge Vem kan ge svar på livets dunkla frågor, och varför log du, falska kungamö?

(ett ögonblicks paus, säger därpå med av bitterhet blandat trots)

Jag dricker glömskans dryck bland gröna vågor, och styr mitt drakskepp över skumklädd sjö. Bland bränningarnas dans, där skummet stänker, vid stormars sång jag brutna löften dränker och vill i strandhuggslek med ära dö.

Ridå.

ANDRA AKTEN.

(Kungasalen på Seeland. Dörr till höger, likaså till vänster. Vid långväggens mitt två högsäten med utskurna pelare för de båda kungabröderna. Väggarna betäckta av vävda tapeter. Brinnande facklor fästa vid väggarna. Mitt på golvet flammande eld, kring vilken trälar syssla. Väggfasta bänkar, framför vilka långa bord blivit ställda. På borden dryckeshorn. På väggarna hänga stridsvapen och sköldar. På golvet står en mjödså, vackert snidad, ur vilken trälarna flitigt fylla hornen. Till vänster en upphöjning, på vilken kvinnorna ha plats. Kung Rorik i högsätet. Kämpar sitta kring borden, drickande ur de ständigt påfyllda hornen. En del tärnor på upphöjningen till vänster, andra kringbärande homen. Förspel av orkestern.)

Ingjald Högt stige glädjen, hornet töm till botten!

Bodvar För Seelands väl, för konung Rorik, drotten!

Ingjald Ett härligt mjöd, ett mjöd ur Byrgers källa! *Östen* Ur dryckeshornet fröjd och livsmod kvälla, och mjödet tänder glädjens fackelljus!

Rorik Ja, gudarna i Valhall mjödet dyrka!

Gunnar Det ger dem fröjd, det ger dem gudastyrka, och det går lustigt till i Odins hus!

Ingjald Einheriarskaror över Bifrost rida att efter svärdshugg gudafröjder bida, vid fyllda dryckeshorn och sångers brus!

Bodvar Valkyriornas heta kyss och smeker!

Ingjald Och tärnors solskensfagra locksvall leker!

Östen Vi rista geirsodd, låt oss skynda dit!

Rorik Nej, livets fröjd, i dryckeshornet bor den, och jag är nöjd med knäsatt mö på jorden, blott hennes mun är röd och barmen vit! *Ingjald* Drick ut! Vi dröja med vår bifrostfärd, tids nog vi söka hamn i gudars värld!

Rorik Kom, Gunlög, kyss mig, kyss mig, väna tärna!

Östen Fyll dryckeshornet, drick för Tor och Frej!

Ingjald Brynhilda, du, så ljus som kvällens stjärna, kom, sätt dig på mitt knä, det gör du gärna. Till fröjden blott en dåre säger nej!

Bodvar Valkyrior och diser le där ovan, när hornen tömmas i ett ögonblick!

Gunnar En åder ifrån Byrgers källa gick, som gav oss glädjen. — Tack för gudagåvan!

Ingjald Må sorlet runga upp till Breidablick!

Bele
(allvarligt, reser sig) Kung Rorik, gör ett slut på älskogslekar. Till vapengny står dina kämpars håg,Befall oss

strida, konung, ingen nekar, vår längtan trår fill djärva ledungståg. Kung Helge och hans tappra kämpar draga i härnad, skördande så guld som namn. I veklig ro vi drömma lifvets saga, vår bragd är glädjen i en tärnas famn. —

Ingjald Stå upp, se ryktet vinkar, låt oss följa!

Bodvar Till härnadståg, till kamp och vapenbrak!

Östen Låt drakar flyga över högblå bölja!

Ingjald Låt gröna vågor emot stäven skölja, vi dröjt för länge under hallens tak. —

Bodvar Till strandhugg och till holmgång låt oss öva vår unga kraft, vårt varma kämpablod!

Ingjald Från fjärran länder fagra ungmör röva och leta guld i lyckans röda flod!*Bele* En pärla må på fjärran strand vi leta, ej genom blod vår första färd går fram. Töm svalkans dryck, när pulsar slå för heta, för bärsärksblodets svallning bygg en damm. Du Seelands drott, din gamle hirdman talar, du lyss till dina trogna kämpars röst. Det är så tomt i Seelands kungasalar, en drottning sök, slut henne till ditt bröst!

Alla kämpar En drottning sök, slut henne till ditt bröst!

Bele Du hör, att folket genom mig har talat. — Det går ett rop av längtan kring ditt land: förn ungdomssolen i ditt liv har dalat, en fager kungadotter räck din hand.

Alla kämpar En fager kungadotter räck din hand!

Rorik Varthän, varthän skall jag mitt drakskepp styra?

Ingjald Varthän, du frågar. Till kung Ivars land!*Rorik* Håll! Du förblindas av din ungdomsyra. Kung Ivar stolt försköt min broders hand. Med listig tunga lögnens frö han sådde och Helges anbud trotsigt han försmådde och bröt två kungarikens vänskapsband.

Ingjald Vad bryr det dig? Hon ser dig och bedåras, och nordens skönsta kungsmö blir dig huld.

Bodvar Till Seelands drottning Ivars dotter koras, hon smyckas skall med pärlor och med guld.

(en vala smyger sakta in i kungasalen)

Rorik Kring Öda länge mina tankar lekte, i drömmars lustgård hennes lock jag smekte, i mörka stunder sfod hon för min syn. När kvällens moln i purpurdräkt sig klädde, då var det hon, som för min drömsyn trädde, lik en gudinna högt i morgonskyn.

Ingjald Hon skall bli din! Hon skall bli Roriks maka!*Alla kämpar* Hon skall bli din! Hon skall bli Roriks maka!

Bodvar En vala smugit in, Till dig vi vädje. Träd fram och sejda kungens framtidsglädje!

Valan Hör, ödets nornor annorlunda staka din väg, kung Rorik. — Se i mig den vala, som högre makter sänt tili dig att tala. Av onda vättar skall en dryck dig räckas, din lyckas stjärna, knappast tänd, skall släckas, och ondskans jätte vid din färdväg stå.

Bodvar Bär du ej glada budskap, vala — gå!

Valan Kung Ivars dotter till din borg skall gunga på vågor blå, men Ägirs döttrar sjunga om svarta nätter och om dagar tunga.

Ingjald
(avbrytande) De sjunga glädje, sjunga framtidslycka i livets vår, då inga sorger trycka!

(Man hör en sakta musik. Valan träder längre fram. Orkestern ackompanjerar recitationen av följande replik:)*Valan* När tretton gånger månens silverskära har strålat kring din lyckas unga vår, skall kungamanteln du

ej längre bära, och blod skall färga, Rorik, dina spår. Det mörknar, kung, där sorgens spöke går.

(Ett skärande ackord bryter stämningen. Musiken blir kraftig och rytmisk, väl pointerad)

Svärdsstämmor ljuda, svärdssånger sjungas, röd blir kung Rorik av rödaste blod. I Vadgelmer, älven i dödsrikets dalar, Valhallagudarna dömt honom dö. Brottet bestraffas, dråparen dräpes, modlös och månblek går gråtande mö.

Ingjald
(reser sig, orkestern ackompanjerar recitationen) Vredgad den visa valan oss sjunger, sejdande sorger och sargande svärd. I livande lustlåtar glättigt vi leva, skratta åt valors och trollkvinnors skrän. hornen vi lustigt tömma och tänkatändande tankar bland mysande mör. —

Östen
(reser sig, orkestern ackompanjerar recitationen) Bort från vår åsyn. — Bättre oss bjudes. Bringa en hälsning till asarnes borg Må Valfader vredgas, må Vingtor oss hala, vänsälla vinka oss svanvita mör Fröja oss bjuder fröjdernas fröjder. Vala, ditt verop försmå vi. Farväl!

(Musiken upphör. Valan går.)

Rorik
(dystert) Hon sejdar ofärd, svart är nattens slöja, min unga glädje mörknar mer och mer.

Ingjald Vi bjuda valan trots och hornen höja. Vad räds du, konung Rorik, lyckan ler. —

Ounnar Dränk grubblet, kung, drick ut, se mjödet skummar.

Rorik Men valans trollord glädjens röst förstummar.Bodvar

Kung Ivars fagra dotter blir din drottning, den veke blott av stormars hot står böjd. —

Bele

Det finns ej liv förutan kamp och brottning emellan sorg och glädje. —

Ingjald

Segerfröjd skall bli din lott, kung Rorik!

Rorik

Låt oss hoppas! Allfader du, låt hoppets rosor knoppas!

En budbärare Kung Helge nalkas. Drottens snabba drakar mot hemmet gunga i sin segelskrud.

Ingjald

(glättigt tili kämpaskaran)

Han kommer, hjältars hjälte. — Odin vakar — Kung Helge kommer, hör vårt glada bud!

(Ingjald skyndar ut.)

Rorik

(tankfull)

Min bror, kung Helge, kommer, höljd av ära, med segerhälsning från en fjärran värld.Vår sommarbragd är glam vid rostat svärd, med valans spådom, att vart slut är nära. —

Bodvar

Han söker vilans ro vid hemmets härd och vill sitt tack till Valhalls gudar bära.

Ingjald

(återkommer hastigt.)

Lät kungaporten upp för kungaörnen.

Kom, möt kung Helge, nu han nalkas borgen!

(Kämparna gå med undantag av Bele.)

Rorik

Men valan kom, så mörk och svart som sorgen, med ord som stungo skarpt och vasst som törnen.

Bele

Han kommer, kämpen, ifrån holmgångslekar, med nytänd glädje och med helad sorg.

Kung Helge seglar till kung Ivars borg, den bror han häller kär, han intet nekar.

Rorik

Ja, sorgen glöms, när gröna vågor svalla.

Han tärnor mött med ögons granna spel, långt skönare än fylgjor i Valhalla.Av söderns värme Helge fått sin del,

han valt bland rosors flock och lett mot alla.

Bele

Och därför skall han bringa offergärden och klyva vågors skum på friarfärden och bära fram ditt stolta kungabud.

Ännu en gång djärvs ej kung Ivar vägra.

Han frågar tveksamt nornan: vem skall segra? Han räds för Helge. Öda blir din brud.

(Man hör kämpars sorl och gny. Bele och Rorik ga till

den öppna dörren.)

Rorik

(mörkt)

Hör kämpars gny, det dånar och det skälver, kring Helges bragder folkets jubel välver, och kvällens stjärnor le i dubbel prakt.

Det skallar glädjerop kring dal och höjder.

Att hedras såsom han — o, fröjd bland fröjder. Han vunnit allt — han vunnit namn och makt.

Bele

På hjältesköldar vill man Helge bära, en kämpadrott han är, en segergud.

(Under den följande repliken gå Bele och Rorik från dörren inåt rummet)Rorik

Men namnlös man bär stundom härskarskrud. Jag är en konung rik — men utan ära.

(Helge, Ingjald och kämpar inkomna)

Rorik

Var hälsad, Helge, stolte kung av vågen!

Bele

Var hälsad, tappre drott, från fejd och strid!

Helge

Min broder, längtan lekte mig i hågen till hemmets strand, till ro och vinterfrid.

Av sfridshugg mätt och trötf vid ledungstågen jag söker vilans hamn och hemmets id.

Ingjald

Förtälj oss dina drakars vilda fejder och striderna till lands i rika nejder, där svärdshugg skiftades och guldet vanns.

Thore

Vår stridsdrott bleknar ej, när svärdet svingar, hans rykte flyger fram pä örnens vingar, från land till land med bragders segerglans. Han vandrar hjältestigen, segersäll, med hjälmprydd panna.Alla kämpar

Hell kung Helge, hell!

(Helge kväder vid harpan. Orkesterackompanjemang)

Helge

Hugstor viking höjde högt de vita segel, vreda vågor vräkte vinande kring köln.

Käcka kämpar sjöngo segerstolt sin stridssång, stridslurropets maning över skummet sprang. Lyster dig att lyssna sängen jag sjunger färden till fjärran från hemlandets stränder.

Höga borgar stodo, högt på höjder byggda, dit till strids vi drogo över stenig stig.

Genom borgens portar mörka män oss mötte, mötte oss med mordlust, bjödo blodig lek.

Blåa såsom blixtar svärdseggen blänkte, blodhuggna blödde de hjälmklädda jättar.

Vikingskaran vek ej, bärsärkblodet brände, segrande i strandhugg sjöngs vår segersång. Brynjeklädda hjältar in i borgen trängde, glödrött guld blev rovet, rövat på en dag.Vikingskeppefs guldlast glänser och glittrar, smycken och stänger av guldtång må smidas.

Ingjald

kör sångarguden, harpolekarn Brage vi tömma hornen! Han vår dyrkan tage!

Bodvar

Du Valhalls skald, du stolte Brage, hell!

Osten

Förtälj oss mera, härlig är vår kväll!

Thore

I land vi gingo i ett kungarike, där hallen sken i gult och silverglans.

Där sutfo kämpar, jättar utan like, med silversmidda brynjor, svärd och lans.

En tärna blott, en kungsmö, fjättrad, bunden, satt skälvande och blek i kämparunden, en krans av rosor prydde hennes hår.

Lös bojans tryck, hon kvad, en fånge är jag, av jätfen rövad. Tunga sorger bär jag, och solen svartnar, där jag sorgsen går.

Men väldig hövding reste sig i ringen:vem fräder obedd in? Hil nalkas ingen, som icke dör en snabb och neslig död.

Kung Helge log: du orm i jätteskepnad, giv ungmön fri! Med svärd och yxa väpnad jag möter dig — må klingan färgas röd.

Det vart en strid, så takets åsar bräcktes, och klingor brusto, hallens facklor släcktes och ungmöns fängselfjättrar föllo av.

Och hjälmar remnade och svärdsbett blänkte, ett regn av kämpablod kring väggen stänkte, och döden vinkade mot svartklädd grav.

När kvällsol sjönk, låg jättedrotten fallen.

Av Helges svärd han fått sitt banesår, och kämpar lågo blödande i hallen.

Men kungasalens silverskatt blev vår!

(Man hör sorl bland kämparna, vilka giva uttryck åt sin

beundran för Helges bedrifter)

Helge

Förtälj mig nytt ifrån min hembygds dalar!

Rorik

Jag suttit sommarn om i borgens salar, i dådlös vila utan bragd och namn.Helge

Jag fjättrat draken, och hos dig, min broder, med kraftig hand jag fattar Seelands roder.

I sämja styra vi mot lyckans hamn!

Rorik

Ett vikingskepp som ditt bör aldrig vila,

Till Svearike låt din drake ila!

Helge

Min fylgja pekar ej mot Svea stränder, min drake längtar långt till nya länder!

Bele

En drottning önska vi kung Rorik bringa.

Aft vinna henne, Helge, blir din loft.

Du hjältekung, man bleknar för din klinga, och intet vägras dig, du hjältars drott.

Helge

En drottning, vem?

Rorik

Kung Ivars sköna dofter. Bele

I färgrik skiftning falla ödets lotter, och nornan spinner lyckans tråd ibland.Rorik

Du gudars gunstling, segra är din vana, dig följer lyckan på din segerbana.

Min hjältebroder, giv mig Ödas hand.

Helge

(varmt och uttrycksfullt)

Allt annat, broder Rorik, vill jag giva, en gyllne stråle ifrån solens skiva, från Odins gudaborg en solskön tärna, en krans av silverljus från nattens stjärna, gulddruvors saft och gudavin från söder.

Du är mig kär, vi äro kungabröder,

Jag ger dig allt, min bror — men henne ej.

Rorik

Du ger mig intet — ger ett iskallt nej.

Bele

(till kämparna)

Om ja, om nej, bestämmer ödets vala.

Må Rorik ensam med sin broder tala.

(Alla, utom Rorik och Helge, gå)

Rorik

Hur valet föll på dig, du rättvist spörjer.

Vi gör jag icke själv min giljarfärd?En broders tjänst är ringa offergärd, och vägrad kvinnogunst ej hjälten sörjer.

Han glömt sin älskogslek bland blod och svärd.

Helge

Det tror du?

Rorik

(bittert)

Du är jätten, jag är dvärgen, en fura du, en nödväxt planta jag,

Helge

Kung Ivar är ej den, som skiftar färgen.

Vad förr han varit, är han än i dag.

Rorik

Vad mig han vägrar, dig han ej djärvs vägra.

Helge

Ditt hopp är irrsken, som bedrägligt hägra.

Till mig ett nej. Till dig ett nej också.

Kung Ivar yvs, han tror sig mäktig vorden, sift rike ser han stort, ja störst i norden.

Ej du, ej jag skall kungadottern få!

Rorik

Ditt rykte växt, från mun till mun det ilar, ditt svärdsbett lågar, vasst som blixtens pilar,

4. — Kung Ivars dotter.i nordens alla riken är det känt.

Kung Ivar skälver, vågar icke neka.

Din svärdslek vågar ej kung Ivar leka, och Seeland jublar, när du återvänt.

Helge

Tag mina kämpar, mina ledungsdrakar, och bed att lyckans dis din färdväg stakar, men giv mig fred i Seelands kungaborg. —

Rorik

(hånfullt)

Alltså — du vägrar?

Helge

Kan ej annorlunda.

Om Nidhögg kom, om straff och dödskval stunda, jag kan ej, kan ej, oläkt är min sorg.

Rorik

O, bittert, broder, var mitt levnadsöde, då, av din glans beständigt överstrålad, min ringhet jag i folkets blick såg målad.

Min kungsplikt är att samlas till de döde.

Helge

Jag grips av skräck, när i ditt öga glöder den bittra avundseld, som skiljer bröder.

Ej brud, ej vän jag äger — endast dig.Rorik

Från denna stund jag sitter brodersbandet.

Jag ser pä dig som endast hatet kan det, åt skilda håll går nu vår levnadsstig.

Helge

Hör, broder, hör! Vad är en strid med vapen, när pilar vina och när svärdsbett ljunga, när skogens vilddjur lystna öppna gapen och djärva vildmän sina snaror slunga.

Vad är en vapenstrid mot hjärtats strider, den tysta, bittra, hårda strid därinne, en strid emellan broderplikt och minne, där tanken smyger, varm, till flydda tider.

Rorik

(giltigt)

Om brödraband du falskt men fagert talar, om längtan till ditt hemlands kungasalar.

Jag skrattar bittert åt ditt lömska tal.

I handling, ej i ordsvall, känslan prövas, av granna ord kan nyväckt hat ej sövas.

Ett ja, ett nej, kung Helge! Qör ditf val!

Helge

Av dödskval fylld är stridens stumma plåga.Rorik

Och fylld av gift är brodershatets låga.

Helge

(varmt)

Nej, broder Rorik, räck mig trofast handen, av guldtråd spunna äro brödrabanden.

Jag ger dig allt, vad minnet skönast äger: mitt livs, mitt hjärtas enda, stora seger!

Ridå.

TREDJE AKTEN.

(Kung Ivars skåle. Eld i mitten av skålen, mindre än i gästabudshallen. Inga trälar vakta elden. Dörr till höger, likaså till vänster. Dessa böra stå öppna, så att, när elden slocknar, månskenet må falla in i skålen. På fondväggen ett par mindre vindögon, vilka icke äro täckta, varför månskenet tränger in också genom dem. Ett par fördjupningar i väggen, en till höger, en till vänster om vindögonen. Dessa fördjupningar utgöra sovplatser och

äro till hälften betäckta av vävda förhängen. På högra väggen en bank med högsäte för kungen. Även på vänstra sidan bänk. Öda sitter drömmande på en bänk. Yrsa inkommer, bärande en vävd duk. Förspel av orkestern. Då ridån går upp, inkommer Hjorvard. Öda går honom till mötes)

Öda

Vad är det, Hjorvard, säg! Mitt hjärta bävar! Kring kungahuset dunklets dimma svävar.

Är ofärd nära? Hjorvard, säg mig allt!

Hjorvard

I dunklet går jag själv — hur kan jag svara.

För stolt är kungen att sin plan förklara.Ö

Jag fryser, Hjorvard, det är mörkt och kallt.

Av oro fylld är själens tysta aning

och tanken går i dunkla vrår på spaning.

Vad väntar oss?

Hjorvard Ett härnadståg måhända.

Öda

Sin kämpaskara vill kung Ivar sända mof Seelands kungar?

Hjorvard

Om ej list och svek gå hand i hand med Ivars ärelystnad, han äger rätt att rusta sig i tystnad och vinna Helges land i öppen lek.

Öda

Nu sjunker solen i kung Helges rike.

Hans segerbragd, hans vapenmakt är bruten.

Hjorvard

l gudars skydd, vid stordåd utan like han bär sin styrka inom brynjan sluten.

Öda

Må gudars hägn mitt hjärfas kung ej vägras.Hjorvard

Vill Öda se vår vikinghär besegras, vill Ivars dotter se sin faders fall?

Öda

Nej, för den hjältedrott mitt hjärta gömmer, mitt väsens upphov trolöst jag ej glömmer, min tvekan går i höga vågors svall.

Hjorvard

Må stridslur ropa och må klingor springa, åt oss skall ljusets makter lycka bringa.

Vår store drott — din fader — segra skall!

Öda

Mitt livsmod sviktar som ett böjligt rö.

Jag tror, jag anar någoi hemskt, förfärligt.

Mot Seeland blickar konungen begärligt.

Min enda längtan, Hjorvard, är att dö!

«•

(Kung Ivar och Ulf den svarte inträda. Oda sätter sig att arbeta vid sin väv. Hon lyssnar under arbetet uppmärksamt till följande samtal.)

Kungen

En dådlös bidan, Hjorvard, mer ej höves, du är min hirdman, är mitt kungavärn.

Det är ej gott, när kämpahären söves i veklig ro. Jag fordrar män av järn. —Hjorvard

Du längtar ut, ditt syftemål jag anar.

Din hjälteblick hän över sunden spanar.

Vår kungsörn vill två kungafalkars död.

Kungen

Så är det, Hjorvard. Samla kämpaskaran, befall den vässa svärd och le mot faran.

Till strid och svärdshugg gudars gud mig bjöd!

Ulf

Av kämpablod må stranden färgas röd!

Hjorvard

Kung Rorik är ej van vid kamp och örlig, kung Helge skördar guld på vikingtåg.

Är lyckan med oss och är vinden förlig, går färden vinglätt över skummig våg.

Ulf

Och röda hanen härjar kungahuset, i flammors bloss och moln av nattsvart rök, det sjunker kolnat och förbränt i gruset och stormens jätte gör sitt dödsbesök.

Öda

(har under föregående replik förskräckt stigit upp från

sitt arbete.)

Min fader, du är mäktig, stor och ärad.För gudars vilja böj dig, fader, böj!

Inför din plan din dotter står förfärad, ditt hemlands välgång ropar: dröj, o dröj!

Du vunnit rykte nog — din senhöst stundar, dröj kvar i Sveaväldets lugna lundar och utan blod ditt folk i välstånd höj!

Ulf

Du talar vettlöst, talar som en kvinna.

På fagra läppar fromma böner brinna, men Hel det är, som talar genom dig.

Kungen

Det anstår ej en kungamö från norden,

från sköldmörs land, att, vek och skräckfylld vorden,

strö törnen på sin faders hjältestig.

Egil

(inkommer häftigt)

Kung Helge nalkas! Fjärden fyllts av drakar och ingen härsmakt Svitjods strand bevakar!

Kungen

Oå, Hjorvard, samla våra kämpars skara att värna kung och land mot våld och fara.

1 vapenklang blir lugnet snart förbytt,

(Egil och Hjorvard skynda ut)Ulf

Förmäten, stolt och djärv av segerlycka, vill Seelands drott kung Ivars rike slycka, men än har segerns morgon icke grytt.

Hans makt skall brytas!

Kungen

Ha, mig lyster skåda, vem av oss två i Svealand skall råda.

Ulf

Det är ej lätt att med kung Helge leka en holmgångslek, en lek på liv och död.

Jag ler av fröjd, när kämpaklingor smeka hans hjältebröst och brynjan färgas röd.

Öda

Nej, Lokes onda råd och planer vike. —

I frid han vända må till Seelands rike.

Kungen

1 männens rådslut kvinnans läppar tiga.

Du ser i mina blickar vreden stiga.

(Antyder med en gest åt Öda, att hon bör avlägsna sig,

Öda går.)

Ulf

Allt vore vunnet, om man kunde egga kung Helge och kung Rorik mot varann.Om lögners fina nät man kunde lägga så lömskt och skickligt, som blott Loke kan.

Kungen

Om blott man kunde. — Loke, stå mig bi!

Om segern vinns, din träl jag vill förbli.

(Helge och några av hans kämpar samt Hjorvard med några av Ivars inkomma.)

Helge

Var hälsad, Ivar, stolte kung i norden!

Kungen

Var hälsad, Helge, främst biand hjältar vorden!

Helge

När sist jag steg i land på dina stränder, stod våren i sin prakt och blomman log.

Nu är det höstens kalla vind, som sänder sitt starka vingslag över fält och skog.

Kungen

Jag trodde Helge kom med vår i hågen, med nya ärorika bragders vår.

Helge

När stormen viner över stolta vågen, en sång av vemod ifrån havet går.Kungen

Från fjärran land förnam jag segerrösten, den sjöng om bragd och gyllne vikingsskrud.

Helge

Ja, äran är en strimma sol i hösten och tro på seger segerns förebud. —

Min broder Rorik sänder mig till dig.

Kungen

Kung Rorik, drotten utan namn och ära, vad vill en namnlös kung av mig begära? Han följer ej sin broders hjältestig.

Helge

Min broder Rorik ber om Ivars dotter.

En drottning saknas i vår kungaborg.

Kungen

Jag fruktar, Helge, fast I skiftat lotter, blir giljarfärden dock förnyad sorg.

Helge

Min broder styr sitt folk och stiftar lagar i lugn och ro vid skålens stilla härd.

I blomstring står vårt rike, ingen klagar.

Det givs en lycka utan blod och svärd.Kungen

Du talar käckt och varmt. Din stämma klingar med hjärtats klang. Du har din broder kär.

Må Öda välja, ingen henne tvingar, som lundens ärla har hon fria vingar, och hennes svar med fröjd till dig jag bär.

Helge

(misstänksamt)

Kan den, som mäktigt böjer hjältehärar, själv böjas av en kvinnas späda hand?

Nej, den vars kungsbud land och folk förfärar, sin dofter leder i sin viljas band.

Jag fror dig ej kung Ivar.

Kungen

Som dig lyster.

Det står dig fritt att tvivla eller ej.

Du blev försmådd — det gör dig mörk och dyster. Du hoppas på min dotters stolta nej.

Till gillessalen upp, I kämpar alla!

Där dansa tärnor och där skummar mjöd.

Där klinga sköldar, kämpalekar kalla, och själva Asa-Tor till brottning bjöd!

(Alla, utom kungen och Ulf, gå in i gillessalen)U

(närmar sig med ett listigt leende kungen)

I ränkers giller Seelands kung du spinner och genom lögners väv hans land du vinner. Du tvingar Öda att bli Roriks brud!

Kungen

Hur kan jag genom offret av en kvinna, min egen dotter, Helges rike vinna?

Hon står i skydd av Balder, ljusets gud.

' Ulf

(dolskt och kraftigt)

Men tvingas Öda att bli Roriks maka, så vänder Helges kärlek snart tillbaka, -

och hatet gror hos Seelands kungapar. Stormjätten slår sin harpas gälla strängar, vidunderskaran ifrån kvalens ängar på stormens vingar över Seeland drar, och Loke hatets vassa kastspjut slungar.

Det viner hemskt, det träffar Seelands kungar. Av frid och endräkt minnet blott står kvar.

Kungen

I svarta tankars dystra lustgård går du.

Av Loke själv din snaras guldtråd får du.

Jag är beredd att följa dina råd.Vårt mål är brödrahatets heta flamma.

Det måsfe nås. Nå väl, det är detsamma, om vägen går igenom blodrött dåd.

Öda

Jag smög så rädd bland trädens mörka rader till skålens hägn, till dig, min höge fader, av fruktan att mitt hopp är dömt atf dö.

Får lyckans gnista i mitt hjärta tändas?

Och är den tänd, säg döms den väl att ändas? Jag står inför din blick en bruten mö.

Kungen

Din lycka randas.

Öda

Tack, Valhalla gudar!

En kämpabrud, den sällaste bland brudar, jag möta får mitt hjärtas segerdrott.

Kungen

Kung Roriks rykte bär ej örnevingar, ej Roriks namn av vikingrykte klingar, men Roriks folk är stark och landet gott.

Öda

(förskräckt)

Kung Rorik! — Fader, fader tyd min mening!Kungen

Kung Helge talar, av sin broder sänd,

Hans ärelystnads brand, ånyo tänd,

vill se min dotters och hans brors förening.

Öda

Du skämtar, fader. Ja, jag vet du skämtar. Kung Helge har ej glömt sitt hjärtas vän. Än känner jag, hur hoppefs låga flämtar, den flammar upp, den har ej slocknat än.

Kungen

Kung Helges värv är djärvt, det är förmätet. Men ett är säkert: minnet är förgätet.

Sin ungdomsdröm — han har förgätit den.

Öda

Om Odin själv steg ned från Valhalls salar, bedyrande, min far, aft sant du talar, jag trodde ej.

Kungen

Men mitt beslut är fattaf.

Åt dina verop Valhalls gudar skrattat.

Din dröm är ändad. Du är Roriks brud. Du fåfängt ber, dig räddar ingen gud.Öda

Jag bad en gång, vid dina fötter bad jag, i tårar dränkt som daggbegjutna sippan, men hård och mörk du stod och kall som klippan. 1 jungfruburen sorgens sånger kvad jag.

Nu trotsar jag. Må hämndens blixtar blänka, må etterdroppar kring ditt hjärta stänka, må dina brott och dina niddåd bränna och ångerns kval ditt hårda hjärta känna!

Kungen

Ej trots, ej motstånd, böj dig! Ser du svärdet, det blixtrar!

Öda

Och med blodig hand du bär det. Du dräpt min lycka — dräp mitt unga liv!

Kungen

Liv eller död? Din vilja — eller min?

Öda

En vildros-stängel står, fast stormar ryta.

Kungen

Böjs stängeln ej, kan stormens makt den bryta... du muras levande i högen in.

(Man hör en sakta musik. Elden har under föregående repliker börjat slockna och ger nu blott ett svagt sken.)

5. — Kung Ivars dotter.Öda

Tyst, lyssna! Bleka, vita toner ljuda ur gravens skrymslor och ur skogars snår.

Det klibbar blod, kung Ivar, i ditt spår, och underjordens troll till Hel dig bjuda.

Det suckar tungt i bergens dunkla gömma och sorgen svävar över kullens krön.

Det mörknat, tända aftonstjärnor glömma att ge sin avskedskyss åt kungamön.

(Månsken genom dörr och vindögon)

Nu stiger månen över skogens toppar, och skålens väggar stå i silverglans.

Från björkens gula hängen daggen droppar, och dimmans älvor binda pärlors krans.

En ljusdis vinkar mig till ljusets salar, men vägen syns mig ändlöst lång och tung, fast livets sol går upp, när här den dalar.

Så tungt, så tungt det är, att dö så ung.

(Musiken upphör)

Kungen

Aft dödens kval och högens mörker smaka!

Öda

(knäfaller)

Nåd, fader, nåd! Jag blir kung Roriks maka. —

(Öda går. Elden nästan helt slocknad)Kungen

(för sig)

En niding är jag. Så i sömn som vaka jag ser min broder blodig gå igen ur kullens kummelhög. Jag minns det än. Förgäves ber jag: gudar giv mig friden! Blodskrivna minnen plånas sent ur tiden.

Helge

(inkommer från gillessalen)

Vad svar, kung Ivar, får jag Rorik tälja?

Är lyckan blid, är Fröja honom huld?

Kungen

En gåta syns oss män, när kvinnor välja. Av glitter fängslade, försmå de guld.

Helge

Alltså ett nej. Det var ej blott en aning, en visshet, konung, var din dotters nej.

Kungen

Hon följt i frihet hjärtats tysta maning.

En vägran, konung Helge, blev det ej.

Helge

Jag fattar ej! Säg, står jag yr av mjödet, som skummande i hornet nyss mig bjöds?(begrundande)

Är det bestämt av Fröja — eller ödet?

Kungen

En blixt av avund i ditt öga glimmar, en blixt av avund, Seelands stolte kung.

Din broders lycka ger dig dystra timmar, och giljarfärden blir dig mörk och tung.

Helge

En blixt av avund, hastigt tänd och brunnen, en blixt av avund, lika snabbt försvunnen.

Jag delar stolt min broders fröjd och ve.

En framtid, skön och ljus, jag Rorik unnar, en dryck ur livets friska glädjebrunnar.

Må lyckans diser mot kung Rorik le!

Kungen

Så skall en broder om sin broder tala, en drott i ord, en drott i bragd du är.

Ditt stolta drakskepp över vågor svala vid kämpars jubel kungadottern bär.

Helge

Din lyckas lustgård, broder, står du nära, till dig från ljusets sal är fröjden fallen.Kungen

Kom låt oss träda in i dryckeshallen och tömma hornen till kung Roriks ära!

(De gå. Yrsa inkommer bärande en väv.)

Yrsa

Det är så hemskt, så dystert, glöden falnat. Jag väcker den till ljus och liv på nytt.

(sysslar vid elden.)

För Öda hoppets ljusa stjärnor flytf och livets varma sommarsol har svalnat.

(Öda inkommer dyster, Yrsa går henne till mötes.)

Yrsa

Nu är den färdig, väven, som jag vävde, med höstens gula löv och rådjursjakten.

Det är som solen sken och hinden levde. Men Öda, tyst och fankfull, ser ej prakten.

Öda

Ja, def är höst och sommarns fägring lyktad, ej lärkan sjunger, ingen blomma ler.

Yrsa

Men hjärtats tysta dröm ej än är flyktad, ditt öga spanande mot fjärran ser.Öda

1 kummelgriftens mörka valv jag drömde en natt, jag murades i namnlöst kval.

Och döden med sin mjuka vinge glömde att bära mig till ljusets vita sal.

Det blev så tungt, så tyst, så svart därinne. Men plötsligt sprang en gyllne stråle fram: det var mift vackra, ljusa, sköna minne av Helges sång vid trädets höga stam.

Yr

Den drömmen, kungadotter kan jag tyda: du murats i kung Helges hjärta in.

Han trotsar allt, med smycken skall han pryda en gång den brud han korade till sin.

Öda

Din misstros djup i tröstens ord du döljer, för rädd att dina sorgsna tankar röja.

Min framtid, svept i mörkrets svarta slöja, kan aldrig mer av lyckans solsken nås.

Yrsa

Men gör dig fri från våldet, fly, jag följer.

För fegt, för svagt det är att längre dröja.

1 våldets band får ej ditt hopp förgås.(Helge inkommer från gillesalen. Yrsa lämnar Öda och Helge kvar i rummet. En stunds tystnad.)

Öda

Du, Helge, här! I namnlös ångest går jag.

Din själ jag håller fången i min själ.

Vid dödens hemska portar bruten står jag.

Jag valde livet. — O, förlåt, farväl!

Helge

Du tvingats, Öda! O, din stämma hör jag, så fung som vågens suck i mörka nätter.

Oiv mig en kyss — o, gudars gud, vad gör jag? Kring oss ha lögnens ormar spytt sitt etter.

Öda

Min kind är blek, jag snärjs av dina armar, och dina läppar mina läppar smeka.

Det är så ljuvt, när våra blickar leka, fast ingen gud i Valhall sig förbarmar.

Jag går av faror omvärvd, törs ej dröja.

Allfader, skänk mig frid! Det är min bön.

Helge

En stund av sällhet blev oss skänkt av Fröja, en minnets stund så sällsamt vit och skön.

(Öda smyger bort, men möter kung Ivar, följd av kämparna.)Kungen

Dröj kvar, dig bjuder kungaskålen hägnad, låt sländans guldtråd bida än en slund.

En ödmjuk dotter är sin faders fägnad, när hennes väl han byggt på säker grund.

Helge

Men var är valan, som kan sejda öden?

Hon ensam känner nornornas beslut.

Öda

När livet skönast ler — de sända döden, och lyckans rosor blomma hastigt ut.

Kungen

Nu är det nornors jubelrop som klingar, och höstens kväll är klädd i bröllopsskrud.

Hör, kämpar, hör! Ett gynnsamt bud jag bringar: kung Ivars dotter är kung Roriks brud!

(Olädje i kämpaflocken.)

Kämparna

(ackompanjemang till sången av orkestern)

Hell dig, kung Ivar, hugstort du handlat, gåvan du gav oss, bättre än guld.

Drage vår drake dödstolt tillbaka, mångsjungna kungsmön vaggas av vågen.

Växe ditt rike, Sveadrott — hell!Heli dig, kung Helge, stolt utan stridssvärd vann du den väna, vårfagra mön.

Räck till kung Rorik ringprydda bruden, blåögda blomman, frestande fager.

Fröjdfullt dig följa kämparna — hell!

Hell dig, du kungsmö, solskön att skåda. Värja vi vilja drottning och land.

Strålande smycken Seeland dig skänker. Kämparna käcka högstämt dig hälsa. Svealandsdotter, kungsbruden — hell!

Ridå.

FJÄRDE AKTEN.

(Scenen föreställer ett skogsparti invid Seelands kungsborg. 1 fonden skymtar fjärden. Till vänster, pa en upphöjning, omgiven av blommande vildbuskar, sitter Öda vid sin harpa. Yrsa litet lägre ned. — Förspel av

orkestern.)

Öda

(sjunger)

Hårt tynger tvånget tärnans håg, och fröjden fjärran flyr, när sorgen som en störtsjös våg till själen vägen styr.

Min sorg är tung, min sorg är stor, en sorg som svart i hjärtat bor, min unga sorg, min sorg.

En fackla lik på fästet blå så blekgul månen går.

I guldglans tusen stjärnor små ses stråla i dess spår.Min kämpe käck, min drömda dröm, till dig jag längtar längtansöm, min unga dröm, min dröm.

Så ljuvligt ljus den dag min drott mig såg vid sångens smek.

Men hoppet svek, en hägring bloft, och blommans kalk blev blek.

Dess vinter lång, så kort dess vår och vita pärlor, tår vid får, min unga vår, min vår.

Öda

Alltså ett solvarv, tidens vingar ila —

Ett solvarv snart jag varit Roriks maka.

Yrsa

Och efter striden söker Helge vila, till vapenleken vänder han tillbaka.

Öda

Förnuftet sagt mig: evigt Helge dröje!

Yrsa

Men hjärtaf sagf dig: komme Helge snart

• •

Oda

Hos sorgen, Yrsa, trivs ej glam och nöje. Dock längtar hjärtat — det är underbart.Snabbt lågan tänds, när minnets vingar fläkta.

Öda

Nej, när jag tvangs att konung Rorik äkta, min unga kärlek sjöng sin svanesång.

Yrsa

Hur än du strider, lika varmt du känner,

%

vad båtar strid, när ljuvlig hågkomst bränner, med sångens trollmakt vann han dig en gång.

Öda

Till fjärran land han for att sorgen dränka.

Yrsa

Men mörka minnens salta vågor stänka ock ljusa minnens vackra stjärnor blänka kring skeppets segel.

Öda

Yrsa, du ser rätt.

Han kommer snarf — hur kan jag bära stunden? Vart öga följer oss i kämparunden, och alla blickar ha vårt möte sett.

(Man hör sorl av kämpar. Öda springer upp, Yrsa likaså.)Hör sköldars dån, i bävan står jag bunden, ha kämpalekarna begynt i lunden?

Hör vapenskrammel, glädjerop och gny!

Yrsa

Han kommer, Öda! Krigarskaror larma. Kung Helge kommer!

(går)

Öda

Gudar, er förbarma!

1 minnens bojor snärjd — vart skall jag fly?

(Kung Helge inkommer)

Helge

Var hälsad, drottning Öda! Vägar bröt jag på vitgrönt västanhav i månvarv många, och kämparna i blodigt famntag slöt jag.

Öda

Mig syntes månens skiften alltför långa. —

Helge

Hur många år ha svingat sig ur tiden, sen från mitt hem till fjärran land jag drog.

Öda

En enda vinter, Helge, är förliden, en enda sommar, som i vemod dog.Helge

Hur många år har ödas hjärta gråtit vid minnet av vår vackra sommarsaga?

Öda

I sorger veknad, mycket jag förlåtit, ock pliktens krav jag ödmjukt vill fördraga.

Helge

Men såren helas ej.

Öda

Tyst, så man talar, när harpan strängas i mitt hemlands dalar och när som kungsmö utan band jag gick.

Nu är jag Seelands drottning, styr din tunga, om plikt, om trohet Seelands lundar sjunga, och träden se på oss med vaksam blick.

Helge

Men ljuvt det är att vid din sida drömma, att sköldars klang och strandhuggslekar glömma, att vandra kring i minnens ljuva natt.

Öda

Att glömskans svala vallmodryck få tömma och under tystnad grifta minnets skatt.

(De gå. — Strax därpå inträda Rorik och kungen.)Rorik

(orolig)

Vad menar du? I gåtor vill du snärja min tanke, kung?

Kungen Din lyckas spillror bärga, snart är det slut med glädjen i din borg.

Rorik

Jag fattar ej. —

Kungen Så tungt det är att tala.

Din lyckas stjärna, Rorik, ser jag dala.

Det är ett brott, att Öda gör dig sorg.

Rorik

Det droppar ormgift ur din mörka stämma. Vad menar du?

Kungen Att Helge nu är hemma, att kärlekslågan flammat upp på nytt.

Rorik

Så högt som nornors dygd jag Ödas skattar, åt smädeord och nidingslögn jag skrattar.

Min ljusa tro är ej i misstro bytt.Kungen

Men misstron lurar under lugnets yta, och mot din tillit tvivlets vågor bryta.

Det går en viskning över land och hav.

Rorik

Vad viskar man?

Kungen

Att Helge, när han förde till dig din unga brud, hans bön hon hörde, att Helges vikingskepp blev dygdens grav.

Rorik

Ditt tal, kung Ivar, fyllt min själ med fasa.

Må hatets avgrundshär stå upp och rasa, jag kvävs!

Kungen

Det syns mig som en sällsam gåfa, att alla veta, vad du aldrig anat.

Om du är blind, ha tusen ögon spanat.

Det gäller blott att glömma och — förlåta.

Rorik

Förlåta — aldrig!Kungen Stör ej hatfullt friden.

Till glömskans gudar blota efter striden, så lugnas hatets vågsvall milt av tiden.

Rorik

(utom sig)

Det svartnar för min syn, mitt inre skälver, jag ville människor och gudar krossa!

Kungen

Ett moln av mörker kring din lycka välver, men låt ej tvedräkts tända facklor blossa.

(går)

Rorik

Jag sjunker i ett hav av djupa vågor, där ingen strimma genom mörkret tränger.

Ett eggvasst svärdsbett över glädjen hänger, och lyckans gyllne borg går upp i lågor.

(Helge inkommer, käck och glad.)

Helge

Var hälsad, broder! — Äntligt jag dig finner. Jag bringar hälsning ifrån fjärran strand.

Men är det lyckans solskensglöd som brinner i dina ögon — eller hatets brand?

6. — Kung Ivars dotter.Vad fattas dig, har lyckans fylgja vikit?

Har gudars hägn, har mänskors trohet svikit?

Rorik

Har trohet svikit? Hånets kalla fråga.

Jag möfs av kvalet, glädjen famnar dig.

Av hatet snärjd och tänd av avgrundslåga jag går, med skövlad frid, på möfkrets sfig.

Helge

Är du den bror, som stått mitt hjärta nära, är du den kung, som styrt sitt land med ära, är du den drott, som stått i gudars skydd? Densamme är du, broder, innerst inne.

För evigf är din fylgja icke flydd,

hon ler av glädje vid vårt barndomsminne.

Rorik

Flydd är hon. Hatets röda eld hon tände, hon log, när smärtan kved och blodet brände. Min sol är skriden, skuggors dag är grydd.

(Tärnor och kämpar inkomma i ungdomligt glad stämning)

Helge

Nej, solen ler igen, när molnen brytas, och stundens missmod kan i fröjd förbytas, i dag är lekars, kämpalekars dag.Jag manar dig till brottning, minns du såren vid våra lekars kamp i barnaåren, ej sällan var du drotten, trälen jag.

Rorik

(kraftigt)

Du manar mig till lek. Må klingor blänka, må röda gnistor kring vår tvekamp stänka och kastspjut flamma som en blixt ur skyn!

Ingjald

Vår lekplan rödjad, konung, marken jämnad, den minsta sten är bruten, ingen lämnad, och kvällsoln sjunker emot skogens bryn.

Helge

Till vapenlek! Må glädjens ystra fålar i guldspann över kungaborgen ila.

Nu börjar leken, tid är ej att vila, det faller dagg i gräsets gröna skålar.

Ingjald

Till lek, till lek, till vapenlek i lunden!

Yrsa

Så skön, så full av fröjd är aftonstunden. —

(Kämparna ordna sig för dansen. Tärnorna gruppera sig på den gröna upphöjningen. Rorik står dyster, lutad moten trädstam. Kämparna sjunga orh göra i dansen rytmiska rörelser allt efter innehållet i sången. Under sången mörknar def.)

Kämparna

(orkesterackompanjemang till sången)

Svärdsdans må vi dansa, svärdsbett må vi draga, svingande ur skidan, solskensblankt och skönf. Klingor må vi korsa, knäet må vi böja, lusfeligt går leken, livande vårt lag.

Stampa, stampa, jorden skalv, trampa, trampa tuvans valv.

Stick svärdet i skidan och sjung: hihå, ja sjung hihå!

Skölden må dig skydda, böj dig djupt till jorden, fienderna skynda segerstolta fram.

Res dig rak som furan, fienden är fjärran, fånga skaran, fånga under livligt lopp.

Svinga, svinga rask i språng, klinga, klinga klar vår sång.

Byt sköldar, byt sköldar och sjung: hihå, ja sjung hihå!

Kasta från dig skölden — drag din kniv från bältet, höj den högt, nu blänker blanka bettefs udd. Sväng dig som en snurra, segerstolt och smidig, väldig ovän har du, ovän värd att dö.Riktar jag med rimtursmod, pliktar du med hjärteblod.

Dölj blodiga bettet och sjung: hihå, ja sjung hihå!

Röva må vi röda, undersköna ungmör, föra fångna tärnor raskf i kämpars ring, lyfta lätt och ledigt rövat rov på armen, bära glatt vår börda kämparunden runt.

Glittra, glittra ögon blå, kvittra, kvittra fåglar små, lustigt i lunden går lek: hihå, ja sjung hihå!

Byta må vi bytet — tag min täcka tärna, skänk mig din i stället, starke segerdrott.

Fagra fångens fägring festens fröjd förgyller knä som bänk dig bjudes, böljefagra mö.

Kinden, kinden rodnar matt, vinden, vinden viskar glatt: hell vinglätta vikingalek, hihå, ja sjung hihå!

(Öda och kung Ivar inkomma. Kämparna draga »ig åt sidan)

Bele

Till kamp och gny — det är ej tid att dröja!Hjorvard

Till svärdslek nu, låt fävlingsvapnen bullra!

Öda

Ett dysfert kvalm har brett sin tunga slöja kring skog och sjö, och mörka åskmoln mullra.

Ingjald

Min ädla drottning, kvällen bjuder glädje, må inga sorger störa festens dag!

Till Valhalls gudar blott på lek vi bedje om segerlycka i vårt kämpalag.

(En av kämparna blåser i luren.)

Helge

(till Öda)

Du festens stjärna, åt din fruktan ler jag.

Mot vapenlekens gång med längtan ser jag.

Till brottningskamp min broder nyss jag bjöd. Kom, Rorik. Vem av oss skall bli besegrad? Man kallar oss till striden — luren ljöd!

Rorik

Till kamp du bjöd. Din maning blir ej vägrad Hör uvars skrän! Min klingas udd är slö. — den vill bli röd i blod, — Till Nastrand! Dö, förrädare!

(Han stöter svärdet i Helge, som nedfaller död)Thore

När brottet skändar jorden, säg var är gudars makt.

Egil

Och gudars hämnd? Thore

En brodermördare, en blodsulv vorden, en varg i veum står du evigt nämnd.

Hjorvard

Jag ryser, stum av häpnad, för din gärning.

Bele

Oväntat faller ödefs hemska tärning.

Egil

Och uvar skräna!

Kungen Niddåd, svart som natten!

Rorik

(uppbrusande)

Vad, konung Ivar, var det icke du, ett havstroll lik ur dödssjöns kalla vatten, som gjorf den fenrisulv, du skådar nu? Igenom dig, du orm, jag sög det gift, som göt sin etterström i eldigt sinne.Du rett mig ungdomsfridens svarta grift och ristat evig blodskrift i mitt minne.

Du är den korp, som sjöng sin olyckssång, sin nidingslögn om Helge och om öda, och det är dig jag, löst ur tvivlets tvång, med lömskt förgiftad klinga borde döda.

Jag skälver, fläckad av min broders blod, som böljan skälver mörk på dödens flod.

Ingjald

(till Ivar)

Och målet hann du, målet för din lystnad.

Öda

O, giv mig dödens lugn och högens fystnad!

Thore

Ve brodermördarn! Ve!

(Kämparna omringa Rorik med dragna svärd)

Öda

Vid dödens rand han blodig står. — Sänk edra svärd mot jorden! Han har fått nog av avgrund sstraffets brand.

Det droppar blod från spunna ränkers band. Kung Ivar ståtf en ärad drotf i norden, nu står han fläckad inför folk och land.

Med list, med svek, med tvång han hjärtan skilde,som slutit sig i kärlek till varann. Sin dotters lycka hjärtlöst han förspillde, och Seeland, dränkt i blod, var det han vann. Nu drar jag bruten bort till fjärran länder, från Seeland, sudlat med min hjältes blod. Till Svitiod, mitt hem, en suck jag sänder, när ögat gråter minnets tåreflod. Och nu, kung Ivar, njut din röda lycka, som till sitt mål på ränkers vägar gått. Må ångerns kval och minnets dom dig trycka. På blodig stig du gått från brott till brott. Du följer mig, kung Rorik, varför stanna, du är ej länge drott — men jag är drottning. Du går med sänkt — jag går med upprätt panna mot livets dunke! och mot stormars brottning.

Rorik

Jag följer dig.

Kungen För dyr min vunna seger. —

Ej frid, ej vän, ej dotter mer jag äger. —

Ridå.